

УДК 342.7+322+355.54+2-67
DOI: <https://doi.org/10.17721/sofia.2025.26.9>

Богдан СИНЧАК, д-р філософії з журн., доц.
ORCID ID: 0000-0002-8186-5692
e-mail: b.synchak@ugi.edu.ua

Приватний вищий навчальний заклад "Український гуманітарний інститут", Буча, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЗАКОМУ ПРО ПЕРЕЙМЕНУВАННЯ УПЦ (МП) У КОНТЕКСТІ СЛУЖБИ ВІЙСЬКОВОГО КАПЕЛАНСТВА

Вступ. Представлено особливості впровадження Закону 2662-VIII та його впливу на сферу військового капеланства УПЦ (МП). Проаналізовано чинники, що впливають на реалізацію цього закону, а також актуальну ситуацію та пов'язані із нею зміни від моменту його запровадження.

Методи. Методами аналізу і синтезу було визначено стан розробленості теми дослідження. Застосовано методи моніторингу й моделювання для предметного вивчення проблемних аспектів проблематики обмеження служби військового капеланства представників УПЦ (МП).

Результати. Зіставлено чинники, що характеризують особливості імплементації закону про перейменування УПЦ (МП) у контексті реалізації в Україні практики капеланської служби. Зокрема, ідентифіковано динаміку капеланської служби представників УПЦ (МП) у ЗСУ у період 2018–2024 рр. Встановлено співвідношення кількості посад, наявності та орієнтованого дефіциту військових капеланів у ЗСУ станом на 04.04.2023 р. Визначено вікову та гендерну структури конфесійно-церковних груп серед респондентів опитування Центру Разумкова, які належать до УПЦ (МП).

Висновки. Визначено, що законодавче рішення української влади про обмеження доступу до служби військового капеланства може розглядатися як негативне за характером обмеження релігійної свободи представників УПЦ (МП) насамперед у контексті регулювання можливостей здійснення військової капеланської служби. Проте згідно з результатами дослідження, зважаючи на потенційні ризики національній безпеці, зокрема в умовах воєнного стану, воно видається прийнятним. Обґрунтовано, що основною проблемою тут виступає захист національних інтересів у контексті ризиків потенційного впливу РФ на діяльність УПЦ (МП).

Ключові слова: закон про перейменування УПЦ (МП), заборона московського патріархату в Україні, обмеження релігійної свободи, служба військового капеланства представників УПЦ (МП), російсько-українська війна, інформаційна війна в релігійній площині.

Вступ

Актуальність дослідження обумовлюється широким суспільним резонансом довкола проблематики функціонування Української православної церкви (Московського патріархату, УПЦ (МП)) в умовах російсько-української війни. Фактична приналежність або канонічні зв'язки з РФ можуть зумовлювати конфлікт інтересів, що є загрозою для національної безпеки держави, що воює. На цьому тлі інтенсифікується увага до законодавства, котре регламентує або обмежує релігійну свободу в умовах війни, адже воно не повинно сприяти роз'єднанню українського суспільства або нівелювати важливість інституту релігії у ці важкі часи загалом. Однією зі сфер діяльності релігійних деномінацій в Україні, що активно функціонують, є душпастирська підтримка військовослужбовців. Саме тому окремої уваги потребує дослідження особливостей імплементації Закону 2662-VIII про перейменування УПЦ (МП) 2018 р. у контексті капеланської служби представників УПЦ (МП).

Загалом українські науковці виокремлюють різну проблематику пов'язану із капеланською службою в ЗСУ. Тут варто згадати праці: Наприклад, Мойсеєнко, Шостка, Тарченко звертають увагу на душпастирство в історії українського війська (2022); натомість Саган та Гарат акцентують на концептуальних етапах становлення військового капеланства (2023); Бондарчук і Бондарчук фокусуються на означеній проблематиці в контексті управлінської взаємодії держави, армії, та церкви (2024); Терлецький звертає увагу на проблематиці реалізації Закону України "Про службу військового капеланства" в умовах війни (2024). Вищезазначені дослідники з різних сторін окреслюють проблематику військового капеланства. Проте в розглянутих дослідженнях не згадується про її співвідношення із законом про перейменування УПЦ (МП) у контексті капеланської служби представників УПЦ (МП).

Метою дослідження є визначення особливостей впровадження Закону 2662-VIII та його впливу на сферу військового капеланства УПЦ (МП).

Методи

У ході дослідження для визначення стану розробленості теми дослідження і вивчення особливостей окремих компонентів роботи було застосовано методи аналізу та синтезу. Для предметного вивчення складних аспектів проблематики обмеження служби військового капеланства представників УПЦ (МП) застосовано методи моніторингу й моделювання.

Результати

Проблематика функціонування УПЦ (МП) в умовах повномасштабної російсько-української війни, яка триває вже понад три роки, викликає дослідницький інтерес у контексті вивчення взаємодії церкви та армії на тлі воєнного стану. На перший погляд Закон України 2662-VIII від 20.12.2018 р. "Про внесення зміни до статті 12 Закону України "Про свободу совісті та релігійні організації" щодо назви релігійних організацій (об'єднань), які входять до структури (є частиною) релігійної організації (об'єднання), керівний центр (управління) якої знаходиться за межами України в державі, яка законом визнана такою, що здійснила військову агресію проти України та/або тимчасово окупувала частину території України" не є пов'язаним із заявленою проблематикою. Його положення значною мірою фокусуються на констатації того, що релігійна організація, а саме УПЦ (МП), "зобов'язана у своїй повній назві, зазначеній у її статуті (положенні), відобразити належність до релігійної організації (об'єднання) за межами України ..., якщо вона входить до структури (є частиною) релігійної організації (об'єднання), керівний центр (управління) якої знаходиться..." (Про внесення зміни до статті 12 Закону України "Про свободу совісті та релігійні організації" ..., 2018) у РФ. Проте в перехідних та прикінцевих положеннях Закону, зокрема в пункті 5 зазначено:

- "не допускається надання переваг або накладання обмежень у діяльності релігійної організації..." (УПЦ (МП));
- "крім обмеження доступу священнослужителів, релігійних проповідників, наставників такої релігійної

© Синчак Богдан, 2025

організації у частини, з'єднання Збройних сил України та інших військових формувань України у місцях їх дислокації або інших обмежень, передбачених законом" (Про внесення зміни до статті 12 Закону України "Про свободу совісті та релігійні організації" ..., 2018).

Це безпосередньо вказує на те, що згідно із Законом 2662-VIII сфера військового капеланства є забороненою для представників УПЦ (МП). Саме тому відповідні державні мандати капеланам цієї релігійної деномінації не

видаються. Цей факт підтвердив начальник відділу у справах релігії Державної служби України з етнополітики та свободи совісті В. Горшков, за словами якого станом на грудень 2024 р., "жодного (такого – Ред.) мандата священнослужителі цієї церкви не отримали" (Жоден священнослужитель УПЦ МП не є військовим капеланом в Україні ..., 2024). У період з 2018-го до 2024-го року включно капеланська служба в УПЦ (МП) у ЗСУ має власну специфіку (рис. 1).

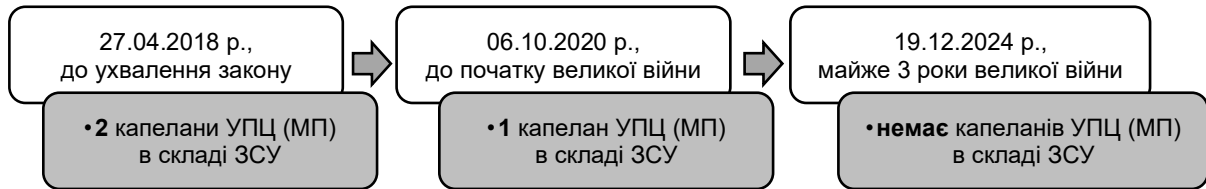

Рис. 1. Капеланська служба УПЦ (МП) в ЗСУ в період 2018–2024 рр.

Джерела: (Капелани українського війська ..., 2018), (Капелани в ЗСУ ..., 2020), (Жоден священнослужитель УПЦ МП ..., 2024)

На рис. 1 відображено дані, які журналісти видання "Новинарня" отримали від управління зв'язків з громадськістю ЗСУ, а також інформація з коментаря В. Горшкова стосовно ситуації станом на кінець 2024 р. Згідно з наведеними даними, динаміка перебування капеланів УПЦ (МП) у складі ЗСУ ще з 2018 р., навіть до виходу Закону 2662-VIII, є дуже низькою. Надалі цікавим видається той факт, що, попри заборону щонайменше протягом 2020 р., принаймні один капелан УПЦ (МП) таки перебував у складі ЗСУ. Також не слід виключати можливість їх участі в душпастирській підтримці українських військовослужбовців на громадських засадах.

Окрім цього, актуальною є проблематика щодо достатньої чисельності військових капеланів. За словами В. Горшкова, "зараз не заповнені всі посади військових капеланів. Тобто ще відчувається цей дефіцит" (В Україні відчувається дефіцит військових капеланів ..., 2024), адже в умовах воєнного стану саме військові визначають масштаби потреб у підтримці капеланів. Згідно із Законом України Про Службу військового капеланства, "розподіл квот конфесійного представництва військових капеланів здійснюється з урахуванням конфесійної

приналежності особового складу" (Про Службу військового капеланства, 2024) військових формувань. У цьому контексті, оскільки оприлюднених даних щодо безпосередньо військовослужбовців немає, важливу роль відіграє розуміння церковно-конфесійної приналежності громадян України. Згідно з дослідженнями Центру Разумкова, наприкінці 2024 р. – "55,4 % українців вважали себе православними, 11,9 % – греко-католиками, 2,5 % – представниками протестантських Церков, 1 % – римокатоликами, юдеями та мусульманами – менш ніж 1 %" (Українське суспільство, держава і церква під час війни ..., 2024, с. 32). При цьому про приналежність до ПЦУ заявили 35,2 % респондентів, а до УПЦ (МП) – 5,5 %, а категорія "просто православних" становить 13,7 % (Українське суспільство, держава і церква під час війни ..., 2024, с. 34). Це вказує на те, що основну цільову групу віруючих в українському війську становлять саме православні. Зважаючи на наведені цифри, можна сформулювати уявлення щодо потенційного церковно-конфесійного розподілу капеланів у ЗСУ та інших українських військових формуваннях.

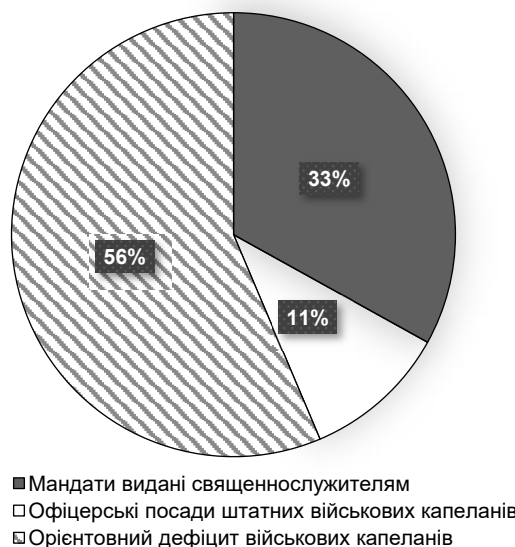

Рис. 2. Співвідношення кількості посад, наявності та орієнтовного дефіциту військових капеланів у ЗСУ станом на 04.04.2023 р. (Терещук, 2023)

За словами начальника Служби військового капеланства ЗСУ апарату Головнокомандувача ЗСУ полковника О. Терещука, наразі у війську є "738 посад військових капеланів, а мандати видані 244 священнослужителям, на посади штатних військових капеланів призначено 78 офіцерів" (Терещук, 2023). На основі цієї інформації розраховано та відображено на рис. 2 орієнтовний дефіцит військових капеланів, який становить 56 %, тобто, зважаючи на заявлену кількість посад, загалом 322 військових капелани вже працюють, а 416 місць залишаються вакантними. Це підтверджується даними, які Управління стратегічних комунікацій Генерального штабу ЗС

оприлюднило в жовтні 2024 р., згідно з якими "зараз у війську служать понад 300 священників та богословів від 13 релігійних організацій" (В ЗСУ служать понад 300 капеланів від 13 релігійних організацій, 2024). Отже, зважаючи на актуальну соціологію щодо 5,5 % українців, які заявляють про приналежність до УПЦ (МП), можна припустити, що глобальних проблем з обмеженням доступу до капеланської служби представників цієї релігійної деномінації виникати не повинно. Це обумовлюється тим, що, за соціологічними даними Центру Разумкова за 2024 р., структура конфесійно-церковних груп серед загальної кількості опитуваних має свої особливості (рис. 3, 4).

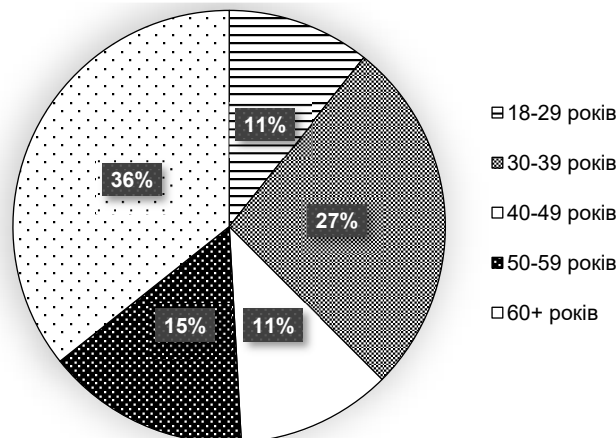

Рис. 3. Вікова структура конфесійно-церковних груп серед загального % респондентів опитування Центру Разумкова, які належать до УПЦ (МП)
(Українське суспільство, держава і церква під час війни ..., 2024, с. 38)

На рис. 3 представлено відсоткове співвідношення вікової структури груп із 5,5 % респондентів, які в ході опитування вказали на свою приналежність до УПЦ (МП). Згідно з результатами, бачимо, що останні дві групи сумарно дорівнюють 51 %, отже, реальна кількість потенційних

військовослужбовців є значно меншою від загальної цифри в 5,5 %. Ці дані доповнює гендерна структура (рис. 4), згідно з якою серед загальної кількості респондентів, приналежних до УПЦ (МП) – 69 % жіночої статі.

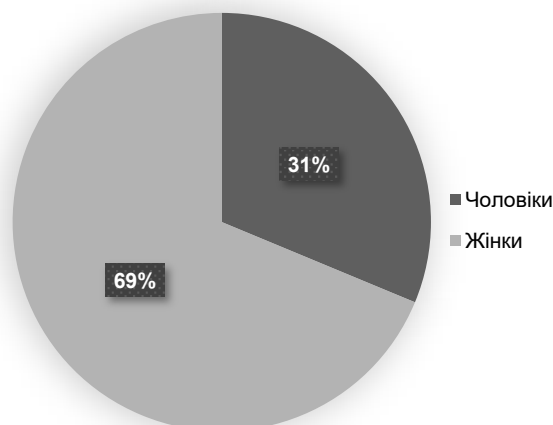

Рис. 4. Гендерна структура конфесійно-церковних груп серед загального % респондентів опитування Центру Разумкова, які належать до УПЦ (МП)
(Українське суспільство, держава і церква під час війни ..., 2024, с. 38)

Отже, реальна цифра орієнтовного розподілу квот конфесійного представництва військових капеланів з урахуванням релігійної приналежності потенційно можливого особового складу ЗСУ або інших військових формувань є не надто суттєвою в масштабах усього Українського населення. Таким чином, можна констатувати, що обмеження доступу священнослужителів УПЦ

(МП) до служби військового капеланства є, хоч і негативним, але прийнятним рішенням у контексті усунення факторів загроз національній безпеці у зв'язку з нерозв'язаною проблематикою впливу РФ на УПЦ (МП). Це підтверджується словами очільника Служби Безпеки України (СБУ) В. Малюка, згідно з якими "частина священнослужителів (УПЦ (МП) – Ред.) працює на ворога.

Цей той елемент, про який я кажу – наша задача вичистити ФСБшників у рясах. Хто молиться Богу і не порушує закон – ніколи в житті в СБУ до нього не виникне питань. У Конституції закріплений принцип свободи віросповідання" ("Наше завдання – вичистити ФСБшників у рясах". Голова СБУ Малюк ..., 2022). Найвний в українських реаліях "досвід військових операцій засвідчив, що релігійна приналежність капелана не має особливого значення для солдатів, особливо якщо це стосується різних течій християнства. Головне – це спосіб взаємодії капелана з особовим складом, його індивідуальний підхід до військовослужбовця, уміння відповідати на основні запитання та мати навички духовної та морально-психологічної підтримки" (Kostiuk et al., 2023). А отже, капелани з різних релігійних деномінацій можуть задовольняти потребу в душпастирській підтримці військових. У цьому контексті слушною є думка українських науковців О. Предко та Д. Предка, згідно з якою "молитва є одним із головних факторів збереження духовної цілісності людини, нейтралізації страху, тривоги та депресії" (Predko, & Predko, 2024, с. 62). Саме тому для представників різних релігійних деномінацій характерним є використання уніфікованих релігійних практик на кшталт молитви незалежно від конфесійної приналежності людини, яка потребує підтримки капелана.

Дискусія і висновки

Особливості імплементації "закону про перейменування УПЦ (МП)" у контексті капеланської служби представників означеної релігійної деномінації полягають в обмеженні їх допуску до ЗСУ та інших військових формувань України. Про успішне впровадження цього закону, зокрема положення № 12, свідчить той факт, що станом на грудень 2024 р. жодного капелана від УПЦ (МП) у складі ЗСУ немає. Імовірно, таке обмеження обумовлене насамперед питаннями національної безпеки, пов'язаними з ризиками потенційного впливу РФ на діяльність УПЦ (МП). Незважаючи на те, що, згідно із соціологічним дослідженням Центру Разумкова, наприкінці 2024 р. 5,5 % респондентів вказали на конфесійну приналежність до УПЦ (МП), за віковою та гендерною структурою респондентів – реальна цифра орієнтовного розподілу квот конфесійного представництва військових капеланів з урахуванням релігійної приналежності потенційно можливого особового складу ЗСУ або інших військових формувань є не надто великою в масштабах українського населення. Це законодавче рішення української влади може розглядатися як негативне за характером обмеження релігійної свободи УПЦ (МП) у контексті можливостей здійснення військової капеланської служби. Але згідно з результатами дослідження, зважаючи на потенційні ризики національній безпеці, зокрема в умовах воєнного стану, воно видається прийнятним.

Джерела фінансування. Це дослідження не отримало жодного гранту від фінансової установи в державному, комерційному або некомерційному секторах.

Список використаних джерел

Бондарчук, Ю., & Бондарчук, С. (2024). Становлення інституту військового капеланства як управлінської взаємодії держави – армії – церкви. *Таверійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*, 2, 19–25. <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2024.2.3>

В ЗСУ служать понад 300 капеланів від 13 релігійних організацій. (2024). *Еспресо*. <https://espreso.tv/suspilstvo-u-zsu-sluzhat-ponad-300-kapelaniv-vid-13-religijnikh-organizatsiy-genshtab>

В Україні відчувається дефіцит військових капеланів – *Держетнополітики*. (2024, 19 грудня). Укрінформ. <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3939964-v-ukraini-vidcuvaetsya-deficit-vijskovih-kapelaniv-derzhetnopolitiki.html>

Жоден священнослужитель УПЦ МП не є військовим капеланом в Україні – *Держетнополітики*. (2024, 19 грудня). Укрінформ. <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3939955-zoden-svasennosluzitel-upc-mp-ne-e-vijskovim-kapelanom-v-ukraini-derzhetnopolitiki.html>

Капелани в ЗСУ: Скільки їх, яких церков, скільки заробляють. (2020, 6 жовтня). Новинарня. <https://novynarnia.com/2020/10/06/kapelany-v-zsu/>

Капелани українського війська: Скільки їх, яких конфесій, як служать. (2018, 27 квітня). Новинарня. <https://novynarnia.com/2018/04/27/kapelani-ukrayinskogo-vijska-skilki-yih-yakih-konfesiyy-yak-sluzhat/>

Мойсеєнко, В., Шостка, І., & Тарченко, Н. (2022). Душпастирство в історії українського війська (За мат. Круглого столу "Науково-освітня дипломатія: нові виклики та завдання". Київ, 14 червня 2022р.). *Науково-інформаційний вісник НАНВОУ ГО Національна академія наук вищої освіти України*, 1(112), 69–72. [http://nanvou.org.ua/Publications/visnuku/2022/Науково-інформаційний%20вісник.%20Том%20№1%20\(112\).pdf](http://nanvou.org.ua/Publications/visnuku/2022/Науково-інформаційний%20вісник.%20Том%20№1%20(112).pdf)

"Наше завдання – вичистити ФСБшників у рясах". Голова СБУ Малюк про обшуки в УПЦ МП. (2022, 21 грудня). BBC News Україна. <https://www.bbc.com/ukrainian/news-64049086>

Про внесення зміни до статті 12 Закону України "Про свободу совісті та релігійні організації" щодо назви релігійних організацій (об'єднань), які входять до структури (є частиною) релігійної організації (об'єднання), керівний центр (управління) якої знаходиться за межами України в державі, яка законом визнана такою, що здійснила військову агресію проти України та/або тимчасово окупувала частину тер. Закон України No. 2662-VIII (2019, 18 січня). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 3, 15–18. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2662-19#n2>

Про Службу військового капеланства, Закон України No. 1915-IX (2024). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1915-20#Text>

Саган, О., & Гарат, І. (2023). Концептуальні питання та етапи становлення військового капеланства у незалежній Україні. *Філософська думка*, 1, 59–74. <https://doi.org/10.15407/fd2023.01.059>

Терещук, О. (2023, 4 квітня). *Хто може бути військовим капеланом*. Армія inform. <https://armyinform.com.ua/2023/04/04/hto-mozhe-butiy-vijskovym-kapelanom/>

Терлецький, Р. (2024). Проблеми реалізації Закону України "Про службу військового капеланства" в умовах війни: Право на віру, порушення принципів секуляризації та загроза національній безпеці. *Альманах права*, 15, 628–634. <https://almanahprava.org/assets/images/issues/15/almanac-15-ua.pdf>

Українське суспільство, держава і церква під час війни. *Церковно-релігійна ситуація в Україні – 2024*. (2024). Центр Разумкова. <https://razumkov.org.ua/images/2025/01/28/2024-Religiya-religion-FIN.pdf>

Kostiuk, O., Predko, O., & Predko, D. (2023). Effectiveness of Media Tools of the Ukrainian Chaplaincy in Times of War. *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*, 43(6), 70–83. <https://doi.org/10.55221/2693-2148.2442>

Predko, O., & Predko, D. (2024). Religious Security: Its essence and main factors (Ukrainian context). *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*, 44(3), 58–73. <https://doi.org/10.55221/2693-2229.2516>

References

Bondarchuk, Yu., Bondarchuk, S. (2024). The establishment of the institute of military chaplaincy as an administrative interaction of the state – army – church. *Taurida Scientific Herald. Series: Public Management and Administration*, 2, 19–25 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2024.2.3>

Chaplains in the Armed Forces: How many, which churches, how much they earn. (2020, October 6). Novynarnia [in Ukrainian]. <https://novynarnia.com/2020/10/06/kapelany-v-zsu/>

Kostiuk, O., Predko, O., & Predko, D. (2023). Effectiveness of Media Tools of the Ukrainian Chaplaincy in Times of War. *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*, 43(6), 70–83. <https://doi.org/10.55221/2693-2148.2442>

Moiseenko, V., Shostka, I., & Tarchenko, N. (2022). Pastoral Care in the History of the Ukrainian Army (Based on the materials of the Round Table "Scientific and Educational Diplomacy: New Challenges and Tasks". Kyiv, June 14, 2022). *Scientific and Information Bulletin. National Academy of Sciences of Higher Education of Ukraine*, 1(112), 69–72 [in Ukrainian]. [http://nanvou.org.ua/Publications/visnuku/2022/Науково-інформаційний%20вісник.%20Том%20№1%20\(112\).pdf](http://nanvou.org.ua/Publications/visnuku/2022/Науково-інформаційний%20вісник.%20Том%20№1%20(112).pdf)

More than 300 chaplains from 13 religious organizations serve in the Armed Forces. (2024). *Espresso* [in Ukrainian]. <https://espreso.tv/suspilstvo-u-zsu-sluzhat-ponad-300-kapelaniv-vid-13-religijnikh-organizatsiy-genshtab>

No clergyman of UOC-MP is a military chaplain in Ukraine – *State Policy*. (2024, December 19). Ukrinform [in Ukrainian]. <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3939955-zoden-svasennosluzitel-upc-mp-ne-e-vijskovim-kapelanom-v-ukraini-derzhetnopolitiki.html>

On Amendments to Article 12 of the Law of Ukraine "On Freedom of Conscience and Religious Organizations" Regarding the Name of Religious Organizations (Associations) That Are Part of (Part of) a Religious Organization (Association), the Management Center (Administration) of which is Located Outside of Ukraine in a State Recognized by Law as Having Committed Military Aggression Against Ukraine and/or Temporarily Occupied Part of Its Territory, Law of Ukraine No. 2662-VIII (2019, January 18). *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR)*, 3, 15–18 [in Ukrainian]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2662-19#n2>

On the Military Chaplaincy Service, Law of Ukraine No. 1915-IX (2024) [in Ukrainian]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1915-20#Text>

Our task is to clean up the FSB officers in cassocks". SBU Head Malyuk on searches in the UOC-MP. (2022, December 21). BBC News Ukraina [in Ukrainian]. <https://www.bbc.com/ukrainian/news-64049086>

Predko, O., & Predko, D. (2024). Religious Security: Its essence and main factors (Ukrainian context). *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*, 44(3), 58–73. <https://doi.org/10.55221/2693-2229.2516>

Sagan, O., & Harat, I. (2023). Conceptual issues and stages of establishment of military chaplaincy in independent Ukraine. *Filosofska Dumka*, 1, 59–74 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.15407/fd2023.01.059>

Tereshchuk, O. (2023,). *Who can be a military chaplain.* Army inform [in Ukrainian]. <https://armyinform.com.ua/2023/04/04/hto-mozhe-buty-vijskovym-kapelanom/>

Terletskyi, R. (2024). Problems of Implementation of the Law of Ukraine "On the Service of Military Chaplaincy" in the time of war: The right to faith, violation of secularization principles and threat to national security. *Almanakh*

prava, 15, 628–634 [in Ukrainian]. <https://almanahprava.org/assets/images/issues/15/almanac-15-ua.pdf>

There is a shortage of military chaplains in Ukraine – State Policy. (2024, December 19). Ukrinform [in Ukrainian]. <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3939964-v-ukraini-vidcuvaetsya-deficit-vijskovih-kapelaniv-derzhetopolitiki.html>

Ukrainian army chaplains: How many, what denominations, how they serve. (2018, April 27). Novynarnia [in Ukrainian]. <https://novynarnia.com/2018/04/27/kapelani-ukrayinskogo-viyska-skilki-yih-yakih-konfesi-yak-sluzhat/>

Ukrainian society, state and church during the war. Church and Religious Situation in Ukraine – 2024. (2024). Razumkov Centre [in Ukrainian]. <https://razumkov.org.ua/images/2025/01/28/2024-Religiya-religion-FIN.pdf>

Отримано редакцією журналу / Received: 07.08.25

Прорецензовано / Revised: 12.08.25

Схвалено до друку / Accepted: 10.09.25

Bohdan SYNCHAK, PhD in Journalism, Assoc. Prof.

ORCID ID: 0000-0002-8186-5692

e-mail: b.synchak@ugi.edu.ua

Institute of Arts and Sciences, Bucha, Ukraine

PECULIARITIES OF IMPLEMENTATION OF THE "LAW ON RENAMING THE UPTS (MP)" IN THE CONTEXT OF MILITARY CHAPLAINCY SERVICE

Background. *The study presents the peculiarities of the implementation of Law 2662-VIII and its impact on the military chaplaincy of the Ukrainian Orthodox Church (Moscow Patriarchate). It analyzes the factors influencing the implementation of this law, as well as the current situation and related changes since its introduction.*

Methods. *The state of development of the research topic was determined using methods of analysis and synthesis. Monitoring and modeling methods were used to study the problematic aspects of restricting the military chaplaincy service of representatives of the UOC (MP).*

Results. *Factors characterizing the peculiarities of the implementation of the "Law on Renaming the UOC (MP)" in the context of the implementation of the practice of chaplaincy in Ukraine were compared. In particular, the dynamics of the chaplaincy service of representatives of the UOC (MP) in the Armed Forces of Ukraine in the period from 2018 to 2024 were identified. The ratio of the number of positions, availability, and estimated shortage of military chaplains in the Armed Forces of Ukraine as of April 4, 2023, was established. The age and gender structures of confessional and church groups among the total percentage of respondents to the Razumkov Center survey who belong to the UOC (MP) were determined.*

Conclusions. *The Ukrainian government's legislative decision to restrict access to military chaplaincy services can be seen as a negative restriction on the religious freedom of representatives of the Ukrainian Orthodox Church (Moscow Patriarchate), especially in terms of regulating opportunities to perform military chaplaincy services. However, according to the results of the study, given the potential risks to national security, particularly in a state of martial law, it seems acceptable. The main problem here is the protection of national interests in the context of the risks of potential Russian influence on the activities of the UOC (MP).*

Keywords: *law on renaming the UOC (MP), ban on the Moscow Patriarchate in Ukraine, restrictions on religious freedom, military chaplaincy service of representatives of the UOC (MP), Russian-Ukrainian war, information war in the religious sphere.*

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.